

Un virrei de Mallorca que no existí mai: Gaspar Pardo de la Casta (1688-1691) *

JAUME GARAU AMENGUAL

A les relacions de lloctinents de Mallorca es solen citar dos virreis, en el darrer quart del segle XVII, que, en realitat, són una mateixa persona: Baltasar Pardo de la Casta († 1695) que ocupà el càrrec del 26 de maig de 1675 al 22 de juny de 1678,¹ i un Gaspar Pardo de la Casta que ho fou des del 1688 al 1691, tal com mantenen, erròniament, diversos autors que tot seguit esmentarem, els quals no s'adonen que es tracta de la mateixa persona.

Joaquín María Bover a les dues edicions de les seves *Noticias histórico-topográficas de la isla de Mallorca, estadística general de ella y periodos memorables de su historia* confon aquests personatges. Així, a la primera edició (Imprenta Real regentada por D. Juan Guasp, Palma, 1836) afirma que, en el període 1675-1678, fou virrei de Mallorca "D. Baltasar Pardo, marqués de la Casta, conde de Alaquas y barón de Balbait", (p. 137), informació que és certa, i que durant els anys 1688-1691, ho fou "D. Gaspar Pardo de Feygueroa" (p. 138). A la segona edició (Imprenta de D. Felipe Guasp y Barberi, Palma, 1864), la contradicció és major, ja que entre 1675-1678 assenyala com a virrei "D. Gaspar Pardo de la Casta, marqués de la Casta" (p. 345), i afegeix que de 1688 a 1691 també exercí el càrrec "El expresado marqués de la Casta" (ibídem).

Alvar Campaner, no sabem per quina raó, registra en el seu *Cronicón*² en el període 1688-1691, Gaspar Pardo de la Casta, per ventura per un error de transcripció de les notícies aportades pel dietaristes Maties Mut i Cristfol Fiol, o per influència de Bover.

Aquesta confusió es perpetuarà fins els nostres dies i així, a una llista de "Procuradors, governadors i lloctinents de Mallorca" publicada per Francesc

* Volem agrair a D. Antoni Mut Calafell la seva ajuda a l'Arxiu del Regne de Mallorca, del qual és Director.

¹ Cf. A. CAMPANER Y FUERTES, *Cronicón Mayoricense*, Palma de Mallorca, 1984³, pp. 431 i 434.

² *Ibidem*, pp. 443 i 446.

Sevillano i Colom,³ el primer i segon períodes citats es consignaran, respectivament, a Baltasar Pardo i a l'inexistent Gaspar Pardo.

La consulta dels documents de l'època palesa que Baltasar Pardo de la Casta fou virrei de Mallorca durant dos mandats (1675-1678 i 1688-1691), tal com es pot comprovar a l'Arxiu del Regne de Mallorca, on a la secció de "Lletres Reials" hi ha un document, datat a Madrid el 27 de febrer de 1688, en el que Carles II concedeix el títol de virrei a Baltasar Pardo de la Casta,⁴ a continuació (ff. 88 v.-89 v.), hi apareix una carta que el ratifica en el càrrec. La lectura de la portada d'una obra de circumstàncies escrita pel germà de Baltasar Pardo de la Casta, confirma la informació de l'Arxiu del Regne: *Festivos alborozos que en magestuosa pompa celebros la siempre fedelissima ysla de Mallorca en la entrada, y Juramento del Muy Illustrre Señor Marques de la Casta haviendo benido sigunda vez por Virrey, y Capitan General*. En Casa la Viuda Guasp, Mallorca, 1688 (Biblioteca Pública de Mallorca, sig. Serra/8/12439).

Baltasar Pardo de la Casta es mantingué en el càrrec durant els tres anys que solia durar el mandat. El mes de maig de 1691, li succeí Josep de Castellví, marquès de Villatorcas, segons el nomenament que hi ha en el tom suara esmentat de l'Arxiu del Regne (f. 108 i ss.), datat a Madrid el 30 d'abril de 1691.

³ *Gran Enciclopèdia Catalana*, Barcelona, 1976, t. 9, p. 488.

⁴ L. R. 97 (1654-1716), ff. 83 r.-88 r.